

BUITEN

20^E. JAARGANG N^O. 26.

ZATERDAG 26 JUNI 1926.

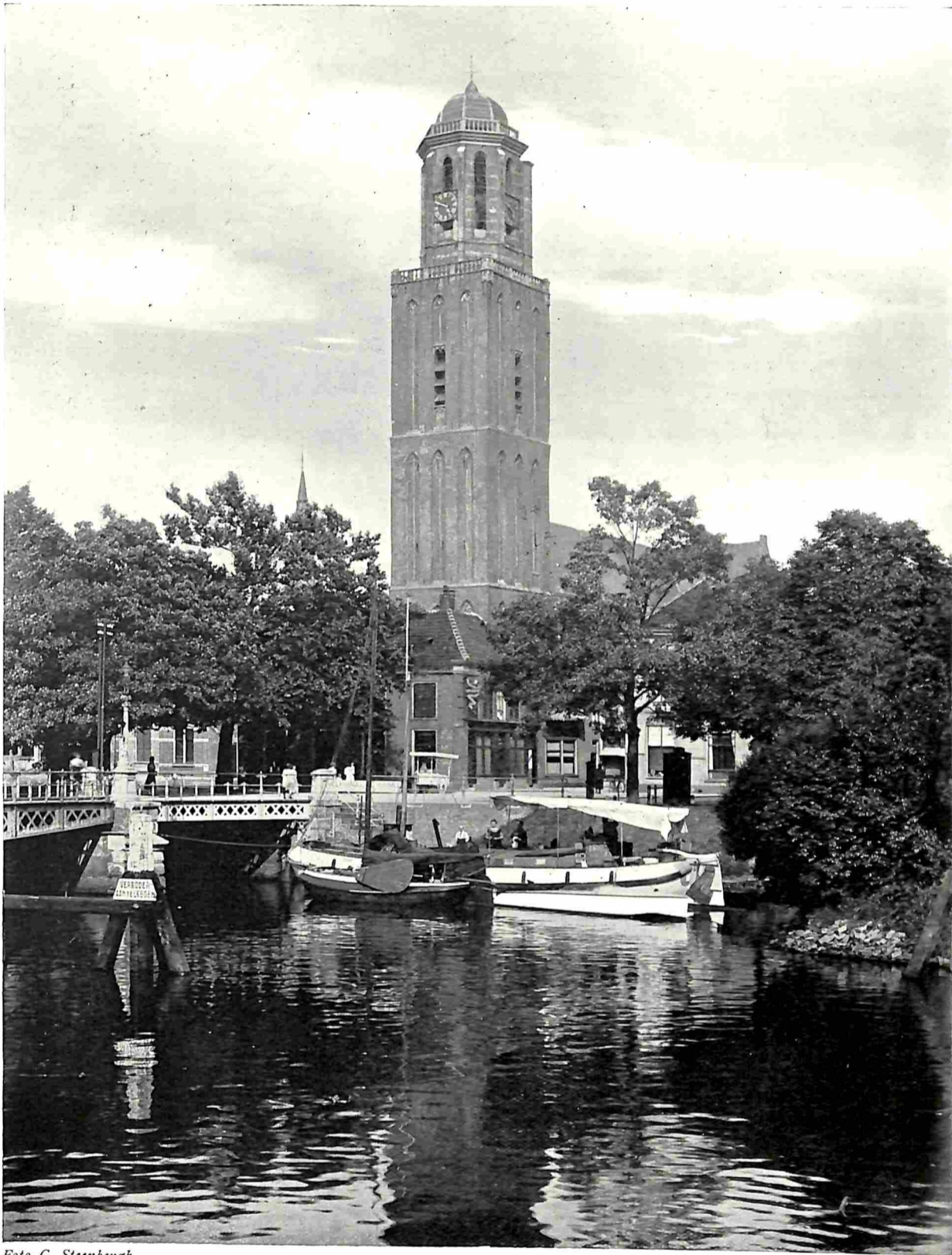

Foto C. Steenbergh.

GEZICHT VAN DE BEESTENMARKT TE ZWOLLE OP DEN TOREN DER O. L. VROUWE
HEMELVAARTKERK.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES

INHOUD:

GEZICHT VAN DE BEESTENMARKT OP DEN TOREN DER O. L. VROUWE HEMELVAARTKERK (ILL.)	BLZ. 301
DE VINGER VAN HET NOODLOT, DOOR HEADON HILL (26)	BLZ. 302
SARCOPHAGEN IN ARLES (GEÏLL.), DOOR THEO DE VEER	BLZ. 304—307
DE NOORDERKERK TE AMSTERDAM (GEÏLL.), DOOR RO VAN OVEN	BLZ. 306—307
DEENSCH BRIEVEN UIT VERRE LANDEN (III, SLOT), DOOR KNUD POULSEN	BLZ. 307
MEIBLOEMEN (GEÏLL.), DOOR AFER	BLZ. 308—309
DE BEDELAAR AAN DE RIVIER, DOOR E. G. VAN BOLHUIS	BLZ. 309
DE VULKAAN VAN SANTORIN (GEÏLL.), DOOR DR. M. NEUMANN VAN PADANG	BLZ. 310—311
KONINGEN IN BALLINGSCHAP, DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (22)	BLZ. 311
SCHORREN AAN DE SCHELDE BIJ BERGEN OP ZOOM (ILLUSTRATIE)	BLZ. 312
BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.	

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE VINGER VAN HET NOODLOT

door
HEADON HILL.

26) **K**ENT u die vrouw, mijnheer?" vroeg Wagge met kalme stem.

"Of ik haar ken?" zei Mr. Colne alsof hij in zijn waardigheid was gekwetst.

Hij begon te lachen alsof het meer een kwestie van amusement dan van boos worden was.

"Ik vrees dat ik de gelegenheid heb laten voorbijgaan, om kennis te maken met film-actrices, Wagge".

De hand van den inspecteur gleed zachtjes onder den arm van zijn metgezel, alsof hij hem dichterbij de plaats van het ongeval wilde brengen.

"Het leek mij niet onmogelijk, mijnheer, dat u haar zoudt kennen, want als ik mij niet vergis is zij in deze streek geboren", zei Wagge, "de dochter van Sir Dudley's houtvester — den man, die haar zoo juist naar den oever heeft gedragen".

"Miss Maud Blair" was flauw gevallen en John Grimes, die haar trachtte bij te brengen, herkende haar juist toen de minister en de detective dichterbij kwamen.

"Mijn hemel! Het is onze Sally", riep de man in het Manchester pak uit.

De verbaasde kreet bracht de actrice weer tot bewustzijn. De oogen met de fraaie wimpers, die haar op de film zooveel diensten hadden bewezen, gingen open. Maar haar blik bleef niet rusten op het gebronsde gelaat, dat zich over haar heen boog. Haar verbaasde oogen gleden langs John Grimes heen en bleven gericht op den gentleman, die zoo heel, heel zacht door inspecteur Wagge gedwongen werd op zijn plaats te blijven.

"Hallo, Steve!" fluisterde zij. "Hoe maak je het, ouwe jongen? Het is lief van je, hier te komen om mij te zien ster-ven. Sympathie is beter dan geld als je voor het laatst moet optreden. O, o, mijn zijde!"

Een gedeelte van een seconde was de druk van Inspecteur Wagge's hand op Mr. Colne's arm niet zoo heel zacht, maar hij werd spoedig lossen.

"De dame moet niet hier blijven liggen", zei de detective bevelend. "Als u haar eens naar dit huisje bracht?"

"Daar ze mijn dochter is, zal ik haar zeer zeker daar heen brengen", zei John Grimes.

Hij nam de slappe gestalte op alsof het een veertje was en droeg haar in zijn sterke armen naar het roode gordijn aan de overzijde van het veld. Mr. Fabian Wommersley en zijn troep volgden hem.

Wagge scheen een oogenblik te weifelen en toen leidde hij — zonder een toespeling te maken op de vreemde woorden, door de gekwetste vrouw tot zijn metgezel gericht — dezen in de richting van het huisje. Mr. Colne's lippen waren verwrongen, maar ook hij deed alsof hij niets bemerkte had van de gemeenzame wijze, waarop hij was toegesproken door haar, die hij zooveel beweerd had niet te kennen.

Wagge bleef staan bij de menschen, die bij de deur van het huisje opeendrongen. Weer scheen een korte besluite-loosheid zich van hem meester te maken en aarzelend liet hij ten slotte den arm van den staatsman los.

"Als u hier even wil wachten, mijnheer, dan zullen wij dadelijk gaan zoeken naar het bewijs van Sir Dudley Glenisters schuld. Sedert wij hier zijn gekomen, heb ik iets gezien waaruit ik kan afleiden dat de houtvester ons in die richting kan helpen. Het is jammer dat dit ongeval hem op het oogenblik ontoegankelijk maakt voor onze woorden".

"Ja, ja", zei Mr. Colne. "Ja zeker, inspecteur. Je volgt den goeden weg als je eerst tracht Glenisters schuld te bewijzen. Ik vermoed ten sterkste dat er nog een misdaad op zijn rekening geschreven moet worden, als wij ons niet haasten. Ik geloof dat hij Miss Glenister en Kapitein Slater in gindschen molen gevangen houdt".

Wagge drong tusschen Wommersley's mannen door, ging het huisje binnen en betrad de huiskamer, waar "Miss Blair" op een kanapee was neergelegd. De groote Fabian trachtte onsamenhangend den ouders van het meisje uit te leggen wat hijzelf en zijn beroep was. Maar zij sloegen geen acht op hem. Haar oogen gloeiden koortsig en er was een plagende glans in terwijl zij op den inspecteur bleven rusten.

"Hallo, hier is de „stille”!" riep zij schrill. "De „stille”, die Simon beloofde. Wat heb je gedaan met den waren schurk van het stuk, ouwe jongen — den schooier met wien je buiten was? Laat hij je niet ontglippen, want je krijgt hem nooit weer te pakken. Hij weet dat zijn spel verloren is, nu ik er van door ga, en ik ben erg blij dat het zoover is".

"Het spijt mij, dat ik u moet lastig vallen", zei Wagge tot den houtvester en zijn vrouw. "Ik ben inspecteur van Scotland Yard en ik wensch uw dochter twee vragen te doen. Ik heb absoluut niets tegen haar persoonlijk".

John en Judith Grimes fluisterden een oogenblik met elkaar en gingen toen opzij.

"Het zal misschien haar geweten verlichten, nu zij stervende is", zei de houtvester.

Wagge bukte zich en deed zijn vragen — slechts een paar woorden. De eerste werd dadelijk door een hoofdknik en een onbeschaamden glimlach bevestigd.

De tweede eischte langer nadenken en eenige pijnlijk ge-fluisterde volzinnen.

"Dank u, mevrouw", zei de detective opstaande. "U hebt in deze zaak de justitie uitstekend geholpen".

"Kan me anders niet veel bommen", zei Miss Blair. "Ik wou alleen een schurk zijn verdiende loon geven. En nou kan je maken, dat je weg komt, beste jongen. Als je voort-maakt, kan je nog vroeg genoeg komen om Sir Dudley's brandenden molen te zien. Ik vermoed dat de dolle kerel en zijn beroepsbrandstichter wel ergens in de buurt zullen zijn".

Hierop viel zij flauw.

John Grimes was bezig haar handen te wrijven, maar hij liet ze neervallen en ging overeind staan. Zijn gezicht was verwrongen van afschuw.

"Brand in den molen?" mompelde hij dof. "Weet je wat dat beteekent?" vroeg hij woest aan zijn vrouw.

Maar Mrs. Grimes schudde haar grijzend hoofd ontkennend.

"Die aap-man zal het mij vertellen", riep de houtvester en hij stapte het huisje uit, gevolgd door Wagge, die op steel-sche wijze zich weer aan Mr. Colne had vastgeklemd.

Wommersley beantwoordde Grimes' vragen met onschul-dige openhartigheid. Ja zeker, gaf hij toe, er zou brand ko-

men in den molen. Sir Dudley, die de ruïne wilde opruimen en geldelijk bij de film geïnteresseerd was, had ze heel vriendelijk ter beschikking gesteld van het Amphibian Syndicate voor een opname. Zij hadden verwacht, dat hun edelmoedige beschermer elke minuut zou verschijnen en begrepen niets van zijn wegblijven.

„God moge mij vergeven”, kreunde de houtvester. „Ik dacht dat ik de familie een dienst bewees — niet een duivel. Hij heeft zijn nicht en haar verloofde daar opgesloten. Ik weet het, doordat hij mij heeft overgehaald om hem te helpen”.

De misleide aanbieder van de Glenister-traditie rende over het veld met Wommersley's troep achter zich. De molen stond daar in het stralende elektrische licht als een overblijfsel uit spookachtige tijden. Wagge begreep dat de groote houtvester wel in staat zou zijn bij den brand de behulpzame hand te bieden. Hij zelf had nu een anderen plicht te vervullen. Zijn hand had weer bezit genomen van den arm van den Minister. Hij keek van terzijde naar het fijne, verstandige gelaat, dat bijna vlak bij het zijne was. Het was vol diepe rimpels, die wezen op een buitengewone ontroering — op een overweldigenden angst.

„Mr. Colne”, sprak Wagge met een zekeren triomf in zijn toon, „ik heb geen bevel tot inhechtenisneming, maar ik neem de verantwoordelijkheid op mij, u te arresteeren wegens moord op Mr. George Glenister op den 7den Juni 1919. In uw geval behoef ik niet de formule te gebruiken dat alles wat u tot mij zult zeggen, als bewijs tegen u kan worden gebruikt”.

Eenige seconden antwoordde Mr. Colne niet. Hij scheen John Grimes te bespieden, die nu bijna de loopsteenen had bereikt. De houtvester had dien weg naar den molen gekozen omdat die van het huisje uit de kortste was, maar hij had er niet aan gedacht dat het meer tijd zou kosten dan over den rand van den dam te loopen. De loopsteenen lagen in het donker, terwijl de dam in het volle licht was van Mr. Wommersley's elektrische projector.

De groote staatsman had de zilveren tonen van zijn mooie stem goed in bedwang toen hij eindelijk de stilte verbrak.

„En jijzelf, Wagge?” vroeg hij rustig. „Heb je wel de kosten berekend van de daad, die je zult begaan? Het verslag van je vroegeren misstap bestaat nog, bedenk dat wel!”

„Ik heb dat niet vergeten, mijnheer”, antwoordde de inspecteur ernstig.

Toen lachte hij en voegde erbij:

„Daar er geen getuigen aanwezig zijn, kan het mij niet schelen te erkennen dat ik groote verwachtingen koester van deze verslagen, nu ik mijn zaak tegen u heb gewonnen. De autoriteiten zullen het mij als een verdienste aanrekenen, dat ik een hoog geplaatst misdadiger heb gearresteerd, niettegenstaande het feit dat hij zulk een macht over mij had. Mijn misstap, zooals u het noemt, was slechts een kleinigheid, vergeleken bij den uwen, Mr. Colne, en ik heb ervoor geboet door jaren van trouwen dienst aan het Rijk”.

„Ik begrijp het”, hoonde de Minister. „Je hebt net zoo lang voor mij in angst geleefd, tot je mij nu in je macht hebt gekregen. Wat een strafpredikatie zou ik in het Parlement kunnen houden over de morele eerlijkheid van de politie. Maar zie eens hier, Wagge, als man tegen man gesproken, zouden tien duizend pond en een betrekking als hoofdcommissaris in een graafschap, je niet kunnen overhalen je plan op te geven?”

„Nee, zeer zeker niet, mijnheer. Ik heb te veel ellendige jaren doorgebracht, waarin u mij hebt geïntimideerd en onder de plak gehouden”, antwoordde Wagge. „Er is geen prijs waarmee u mij kunt verlokken om het genot te missen u te zien hangen”.

Mr. Colne zuchtte als iemand, die medelijden heeft met de dwaasheid van een zwakkeren geest. Eensklaps uitten de beide mannen een kreet van schrik. Voorbij de molenbeek zagen zij plotseling een licht, dat niet het gloeien was van het Amphibian elektrische toestel. Roode vlammen schoten uit de deur van den molen, lekkende tongen van vuur worstelden met een dikke wolk van rook.

John Grimes en zijn volgers waren verdwenen in het duister om de loopsteenen, maar een machtig gebrul van den houtvester bewees, dat hij wist dat hij te laat kwam. Eensklaps rukte Colne zich los uit den greep van den detective en rende met verbazende vluheid naar den dam. Snel begrijpend dat hij zijn gevangene had verloren, begon de detective zijn vervolging, maar het plotselinge van de ontsnap-

ping had Mr. Colne zulk een voorsprong gegeven, dat hij reeds den dam over liep, terwijl zijn vervolger een heel eind achter hem was. Toen hijzelf den smallen rand boven de molenbeek had bereikt, zag Wagge slechts een verward visioen van hetgeen aan de overzijde gebeurde.

De molen stond in brand en in het spookachtige licht van rook en vuur om de deur heen bewogen zich menselijke gestalten als in een woesten, fantastischen dans. Wagge kon geen hunner onderscheiden terwijl hij over het glibberige metselwerk liep, en toen hij eindelijk weer op vasten grond stond, was Zijn Excellentie Stephen Colne in de vlammen verdwenen.

ZEVENENDERTIGSTE HOOFDSTUK.

„GEITEN EN BOKKEN”.

Alf Grinstead zag Norman en Kathleen op den drempel der bovenkamer staan toen hij van zijn verkenning op het portaal terugkeerde.

„Wij zitten erin”, verklaarde hij grimmig. „De baronet heeft den heelen boel in brand gestoken. Hebt u water, Miss?”

Kathleen wees op den kom en de kan op de waschtafel. De kan was half vol schoon water; in de kom was de rest, die zij in den loop van den dag had gebruikt. Alf ging aan het werk met de kalme stiptheid van een ervaren brandweerman. Hij doopte handdoeken in het schoone water en bond ze om het hoofd en de voeten van het meisje. Hij trok een paar lakens van het bed, doopte ze in den kom en maakte kappen voor zijn meester en zichzelf.

„Nu zullen wij haar naar beneden en naar buiten dragen, mijnheer”, sprak hij. „Wij kunnen schroeien en half stikken, maar het zal een pretje zijn, vergeleken bij de loopgraven”.

„Zou je het kunnen uithouden, Katty?”, vroeg Norman.

„O ja”, klonk het door den natten handdoek heen. „Ik zou door de hel gaan om den moordenaar van mijn broer te laten ophangen”.

Het leek veel op de hel toen Kathleen naar beneden ging en — dank zij haar redders — kwam zij bijna geheel ongedeerd eruit te voorschijn. Zoo snel droegen zij haar de trap af, dat de diepe ademhaling welke zij deed, toen ze op stap gingen, voldoende was om den rook te verdragen die naar boven golfde. Terwijl zij door de buitendeur op den oever der molenbeek kwamen, zagen zij John Grimes, die als een krankzinnige gesticuleerde.

„Goddank”, brulde hij, Norman en Kathleen herkenkend, toen zij hun beschermende windsels afrukten. „Nog iemand binnen?”

„Sir Dudley ligt bij den ingang”, antwoordde Norman. „Ik schopte tegen iemand op den vloer en het kan niemand anders zijn geweest”.

De houtvester liep door het vuur naar binnen en was al weer buiten voor zij zijn bedoeling begrepen. Zijn haar en wenkbrauwen stonden in brand, maar hij doofde ze uit zoodra hij zijn last had neergelegd. Want in zijn armen droeg hij den baronet van Beechwood Grange, zoo slap en hulpeloos als een aardappelzak, en vreeselijk verbrand. Gelukkig had hij het bewustzijn verloren.

Grimes legde hem neer op den oever en begon den Wommersley-troep bevelen toe te schreeuwen om den dokter te halen, toen over den dam Z. Excellentie Stephen Colne kwam aanrennen. Hij was buiten adem en niemand was verbaasd dat hij bleef stilstaan. Hij hief zijn rechterhand op.

„Vrienden”, hijgde hij, „ik roep u allen tot getuigen dat, wanneer ik sterf, ik mijn leven heb gegeven in de hoop andere levens te redden”.

Voor iemand hem kon tegenhouden, rende hij naar den vuurgloed, die woedde in den molen.

„Hoe edel van hem!” riep Kathleen uit. „En hoe vreeselijk nutteloos. Kan niemand iets doen om hem te redden?”

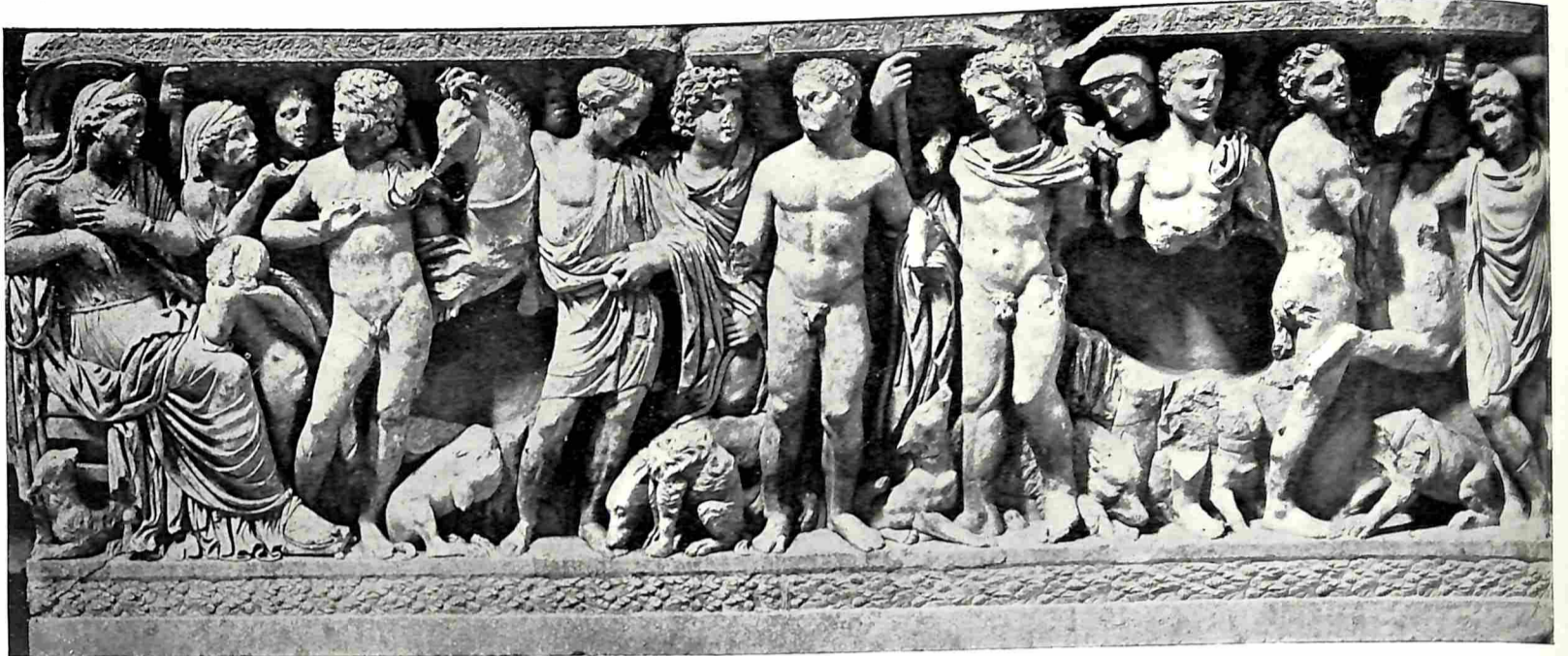
„Wie is het, Miss?” vroeg Alf, den gloeienden ingang met kritischen blik aanziende.

„Het is Mr. Stephen Colne, de minister van Binnenlandsche Zaken”, antwoordde Norman.

„Geen spoor van kans”, zei Alf. „De brand zal niet ophouden voor de heele molen is verteerd. Geen spoor van kans”.

Een halve minuut later kwam Wagge achter den vluchteling aan en Kathleen, Norman en Alf vertelden hem wat er was voorgevallen. De man, dien hij zoeven had gearresteerd voor den moord op George Glenister, had den dood door het vuur verkozen boven dien door den strop.

(Wordt vervolgd).

SARCOPHAAG, GENOEMD: „VAN PHEDRA EN HIPPOLYTUS" (PHEDRA EN OENONE TRACHTEN HIPPOLYTUS TE OVERREDEN, NIET TER JACHT TE GAAN).
(MUSÉE LAPIDAIRE, ARLES)

SARCOPHAGEN IN ARLES.

„La ville d'Arles a été beaucoup plus riche en débris du passé qu'elle ne l'est aujourd'hui; il lui en reste assez cependant, pour que son Musée soit un des plus importants qui existent".

Emile Espérandieu. (Recueil Général des Bas-reliefs de la Gaule romaine.)

EN zoo heb ik hier in Arles dan vanmorgen nog weer een bezoek aan het museum gebracht. Aan het Musée Lapidaire, wel te verstaan, — aan de voormalige kerk van Sainte-Anne. Een afscheidsbezoek. Een laatste ommeegang nog eens. En gelijk de malen te voor dat ik er was, zoo heb ik weer ook dezen keer genoten, werkelijk, werkelijk bijzonder genoten. Ah! mijne vrienden, welk een merkwaardige, welk een rijke, welk een prachtige verzameling van oude kunst daar toch! Die kunst daar van héél, héél lang geleden, uit den tijd nog toen hier Arles het schitterende Arelate Sextanorum was, en „Rome avait mis à son front les cent vingt portes de ses grandes arènes!" Welk een schat aan edel beeldwerk, aan mozaïek, aan ceramische gewrochten, aan nobel brons en ivoor en glas en zilver! Vooral aan sculptuur, aan beeldwerk in wit marmer en in zacht geel, in rossig, in teer grijs steen! En wel in het zéér bijzonder, aan beeldhouwwerk als versiering van sarcophagen daar, als decoratie van steenen grafkisten daar uit heiden- en aanvang christentijd! Want hiervan bezit het Musée Lapidaire van Arles wezenlijk eene even schoone, even kunstvolle, als uitgebreide collectie. Eene zóó rijke verzameling zelfs, dat een volledige en methodische beschrijving er van zeker een boekdeel zou vullen.

⊗ Eigenlijk werd onder sarcophaag, — een Grieksch woord, willende zeggen: „die het lichaam verslindt", — in heel vroeger tijd alleen die grafkist verstaan welke, zooals de oude Plinius vertelt, uit eene bijzondere soort van poreus, vulkanisch steen was gemaakt. Evenwel, van lieverlede ook aan grafkisten van andere grondstof gegeven, is deze benaming ten slotte geëindigd met te worden toegepast op alle kisten welke tot laatste rustplaats waren bestemd. Zoo bestonden er onder de antieke Griekse sarcophagen, welke van steen, van hout, van marmer, van gebakken aarde, of van lood waren vervaardigd; maar is weer, om een voorbeeld te noemen, de oudste Romeinsche sarcophaag die men kent, — die van Scipio Barbatus (250 jaren v. Chr.), welke, wanneer ik mij goed herinner, bewaard wordt in het museum van het Vaticaan, — op oorspronkelijke wijze haast nog, geheel van tuf. ⊗ Voor de versiering nu eener grafkist, — want sarcophagen werden bijkans altoos, hoe eenvoudig, hoe primitief dan ook wel soms, met beitelwerk versierd, — koos men bij Grieken en Romeinen meestentijds onderwerpen, aan de mythologie ontleend. Onderwerpen, in den regel van sym-

bolischen aard, — mythologische tafereelen, min of meer toepasselijk op het Leven, op den Dood, op het Onbekende. Onderwerpen veelal, ontleend aan de cyclussen van Hercules, van Bacchus, van Prometheus, van Ariadne; — en ook vooral tafereelen uit de geschiedenis van Phedra en Hippolytus, uit de avonturen van Achilles, uit gevechten van Centauren of van Amazonen; — en voorstellingen van Niobiden en Nereïden. Of óók wel, — doch minder vaak dit toch, — was het een of andere toepasselijke scène uit het openbare leven, welke men er als sujet voor decoratie van eene sarcophaag nam. ⊗ Natuurlijk was de artistieke waarde van deze grafkistversieringen zéér ongelijk. Muntte dus menige sarcophaag uit door de geniale behandeling van het op hare zijden aangebrachte beitelwerk, trokken weer andere sarcophagen bovenal het oog door de voortreffelijke compositie van het er op gebeelde tafereel, ziet! ook veel middelmatig en minder-nog-dan-middelmatig werd gevonden. Maar, zijn zelfs de beide laatste categorieën niet toch interessant nog voor ons in dien zin dat zij ons in vele gevallen doen zien hoe deze heroïsche legende of dit mythologisch verhaal door de Ouden plastisch werd vertolkt? ⊗ In dat opzicht ook is de decoratie van grafkisten uit den aanvang van den christentijd, — want, werden sarcophagen al in de catacomben weinig aangetroffen, terstond na den vrede der Kerk toch zien wij ze onder Christenen veelvuldig gebruikt, — merkwaardig. Vaak van eene zeer bijzondere merkwaardigheid zelfs, daar waar men de vormen, bij de heidenen in zwang, oude elementen als: Cupido's, als de Victorie, als het hoofd van Medusa, als de dioscuren Castor en Pollux, in den beginne nog ziet aangepast aan bijbelsche tafereelen, aan voorstellingen als bijvoorbeeld die der Ark van Noach; of daar waar de beeldende kunstenaar, door gebrek aan uitvindingsvermogen onmachtig om nieuwe typen te scheppen, zonder de minste angstvalligheid, om maar enkele voorbeelden te noemen: „de schepping van den mensch", „de goede Herder", „Hemelvaart eener christelijke ziel", door antieke figuren als: Prometheus, Orpheus, en Icarus nog voorstelt. ⊗ Eene bijzondere merkwaardigheid, die wij evenwel bij de latere christensarcophagen gaandeweg zien minderen en ten slotte christelijke beeldwerk hier los van de heidensche traditie, Schrift welke, op enkele vrijwillig behouden symbolen na, volkomen van heidensche souvenirs was bevrijd.

⊗ En zoo zit ik hier nu op m'n stille hotelkamer mijne in het museum gemaakte aantekeningen uit te werken, — uit vluchtig neergeschreven, kriskras dooreenstaande potloodkrabbels een eenigermate overzichtelijk en, voor zoover in m'n macht, onderhoudend geheel te scheppen. Waarbij ik

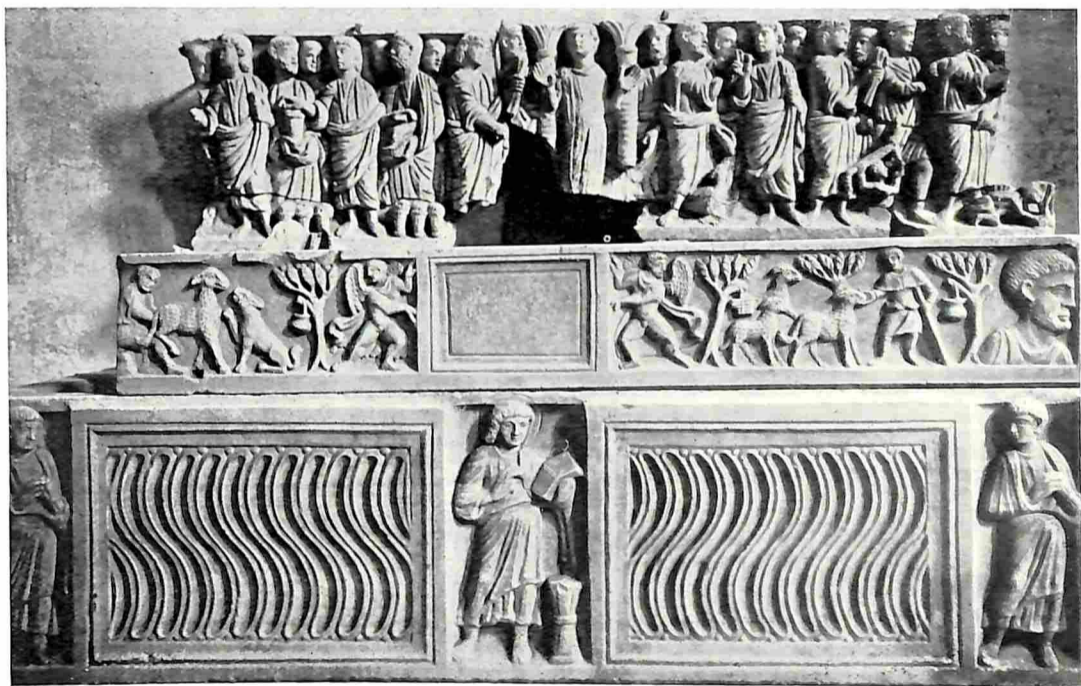
dan ben begonnen met mijne notities betreffende de hier door het Musée Lapidaire verzamelde heidensarcophagen. Heidengrafkisten, waaronder zich vermoedelijk wel ook hier een enkele christensarcophaag zal bevinden. Want, is een zuiver onderscheiden in deze wel altijd mogelijk gebleken, — mogelijk, daar waar in den aanvang zoo vele, puur heidensche emblemata en mythologische voorstellingen (waaronder die bovenal, welke betrekking hadden op den vrede van den Dood en op het Leven hiernamaals) nog getrouw door den nieuwen godsdienst werden overgenomen? ☞ Het meest belangwekkende-, en tegelijkertijd beslist ook het schoonste stuk onder de heidengrafmonumenten hier in het museum verzameld, is dan tot nog toe zeker wel dat, hetwelk men er

noemt: de sarcophaag van Phedra en Hippolytus, — een meesterwerk in wit marmer, waarschijnlijk uit de eerste eeuw onzer jaartelling, — een stuk dat eigenlijk nog maar kort geleden, in 1891, bij het aanleggen van een spoorweg door de Camargue, in Trinquetaille werd gevonden. Stelt u eens voor! een sarcophaag van het kostelijkste marmer, een sarcophaag van zeker meer dan twee meter lengte bij één meter hoog en breed, waarvan de vier zijden op de meest geniale wijze rijk met het schoonste beeldwerk zijn versierd! Zeer vermoedelijk dan ook heeft men hier te doen met een oorspronkelijk uit Italië afkomstig kunstwerk, met een grafkist afkomstig uit een dier inouden tijd vermaarde atelieren daar, waar men gebeeldhouwde sarcophagen, vaak lang vooruit reeds gemaakt, altijd voorhanden vond. ☞ Onder de mythologische scènes nu, welke het meest in die dagen op grafkisten werden uitgebeeld, vinden wij de droeve geschiedenis van Hippolytus nog al eens zeer dikwijls gekozen voor de graven van jonge mannen. Immers, was hier óók niet de afgestorvene, gelijk de Held dier tragische mythe, door een ontijdigen dood aan de liefde der zijnen ontrukkt? Zoo dan ook geeft ons de schoonste heidensarcophaag hier in het museum van Arles, op hare vier zijden tafereelen uit het dramatische verhaal van Phedra en Hippolytus te zien. Een viertal rijk bewerkte tafereelen, waarvan ik moeilijk zou weten te zeggen welk er mij wel het meest geboeid, het meest bekoord heeft. Is het de „Jacht in het woud”? Is het de „Dood van Hippolytus”? Of . . . zou de groote scène welke ik op den voorkant der grafkist vond in beeld gebracht, het zoo meesterlijk opgevatte „Vertrek voor de jacht”, mij door hare voornaam rustige schoonheid dan toch het liefst nog zijn? In deze laatste ziet ge Phedra, de gade van Theseus, gekleed in eene ruim geplooidetunica, een diadeem op het hoofd, de voeten in sandalen, met de hand op den boezem ter linkerzijde gezeten. Tegen hare knieën sta. t een kleine minnegod geleund, spelende met een staf. Hippolytus, de zoon van Theseus, — voor wien, gelijk we weten, Phedra eene even wanhopige als schuldige liefde koestert, — staat met zijn paard aan de hand voor haar, gereed ter jacht te gaan. Tusschen deze beide hoofdpersonen vindt ge Oenone, de bejaarde voedster van Phedra, het haar bedekt door eene sluier. Gelijk hare meesteres, tracht zij hier den jongen man door smeekbeden over te halen de genoegens van de jacht op te geven. Ter rechterzijde van Hippolytus zien we het jachtgezelschap van den held, — waaronder men, in de beide middenfiguren, de dioscuren Castor en Pollux vermeent te herkennen, — vergezeld van een aantal, hier merk-

SARCOPHAAG „DER KLEINE CHRYSOGONE”.
(MUSÉE LAPIDAIRE, ARLES).

waardig realistisch uitgebeeld, honden. Op den eenen zijkant en van achteren dan krijgen we de jacht in het woud te zien, — magistrale tafereelen, vol gloed, vol heftig gebeuren, ook al treffen wij hier aanzienlijk zwakker reliëf. Te voet en te paard, bekampen er de jagers met hunne honden hert en everzwijn. Zou met dit laatste dier wellicht niet het „monster” bedoeld kunnen zijn dat, op verzoek van Theseus door Poseidon gezonden, den dood van Hippolytus zal veroorzaken? Op den vierden zijkant heeft men dit sterven gebeeld. In „haut-relief”, — gelijk het „Vertrek voor de jacht”, — is hier de dood van den jeugdigen held voorgesteld. Hippolytus, zittende op een lagen zetel, de armen krachteloos bij het lichaam neerhangend, zijn lievelingshond bij zich, boet er met zijn jonge leven voor den weerstand welken hij aan de macht van Aphrodite durfde bieden. Eenige kameraden van de jacht, waaronder weer Castor en Pollux waarschijnlijk, staan hem in zijne laatste oogenblikken bij. ☞ Zoo vond ik buitengewoon interessant ook de decoratie der grafkist welke men hier in het museum de „sarcophaag van Psyche” heeft genoemd. Niet, dat ik de versiering van dit monument nu juist als voortreffelijk kunstwerk zou durven betitelen, zéér verre daarvan, doch gezien uit een oogpunt van symboliek, en ook qua compositie, is zij dan toch beslist wel alle mogelijke belangstelling waard. Op de voorzijde van deze heidensarcophaag namelijk, — sarcophaag eener jonge vrouw eens, — heeft men in het marmer hier eene afbeelding willen geven van den Eeuwigen Slaap des Doods. Zoo ziet ge er rechts: een

SARCOPHAAG, GENOEMD: „CHRISTUS MET DE STRALENKROON.” IN HET MIDDEN: DEKSEL EENER SARCOPHAAG, HERDERSTAFERELEN; BOVEN: VOORSTUK EENER SARCOPHAAG WAAROP EEN ORANS — MAN IN GEBED — EN „DE VERMENIGVULDIGING DER BROODEN.”
(MUSÉE LAPIDAIRE, ARLES).

naakt mannenfiguur met in de eene hand een mandje vruchten, de rechterhand gelegd op den schouder van eene als een vlinder gevleugelde vrouw, beteekenend: Psyche, — de Menschelijke Ziel, — door Mercurius, de bode der goden, geleid. Ter linkerzijde schijnt, op een lagen zetel zittende, een gevleugelde man Psyche te wachten. Het is Thanatos, de god van den Dood, — Thanatos met zijn wijden schoudermantel, houdende in zijne hand een naar onder gekeerde toorts. Achter hem staat, minzaam wenkend, een andere god nog, gevleugeld eveneens. Deze is Hypnos, de god van den Slaap, broeder van den Dood. Een boom, uiterst links, moet naar alle waarschijnlijkheid de Elyzeesche velden hier voorstellen, — het Elysium waar Hypnos Psyche den krans van den Eeuwigen Slaap, welken hij er in de hand gereed houdt, om het hoofd leggen zal. ☼ Een gansch andere decoratie is daar tegenover weer die welke er de marmeren sarcophaag van Julia Tyrrania siert. Een decoratie ditmaal, waarbij in stede van een onderwerp aan de mythologie ontleend, aan weerszijden van een tablet met inschrift, „en haut relief” eenige muziekinstrumenten uit dien tijd zijn gebeiteld. Te oordeelen naar het hier aangebrachte epitaaf:

Juliae Luc Filiae Tyrraniae.
vixit ann. XX, m. VIII
quae moribus pariter et

disciplina ceteres feminis
exemplo fuit, Autarcus
nuru, Laurentius uxori

(Aan Julia Tyrrania, dochter van Lucius, gestorven oud twintig jaar en acht maanden, die zool door hare zeden als door hare opvoeding andere vrouwen ten voorbeeld strekte. Autarcus haar schoonvader, en Laurentius haar gade.)

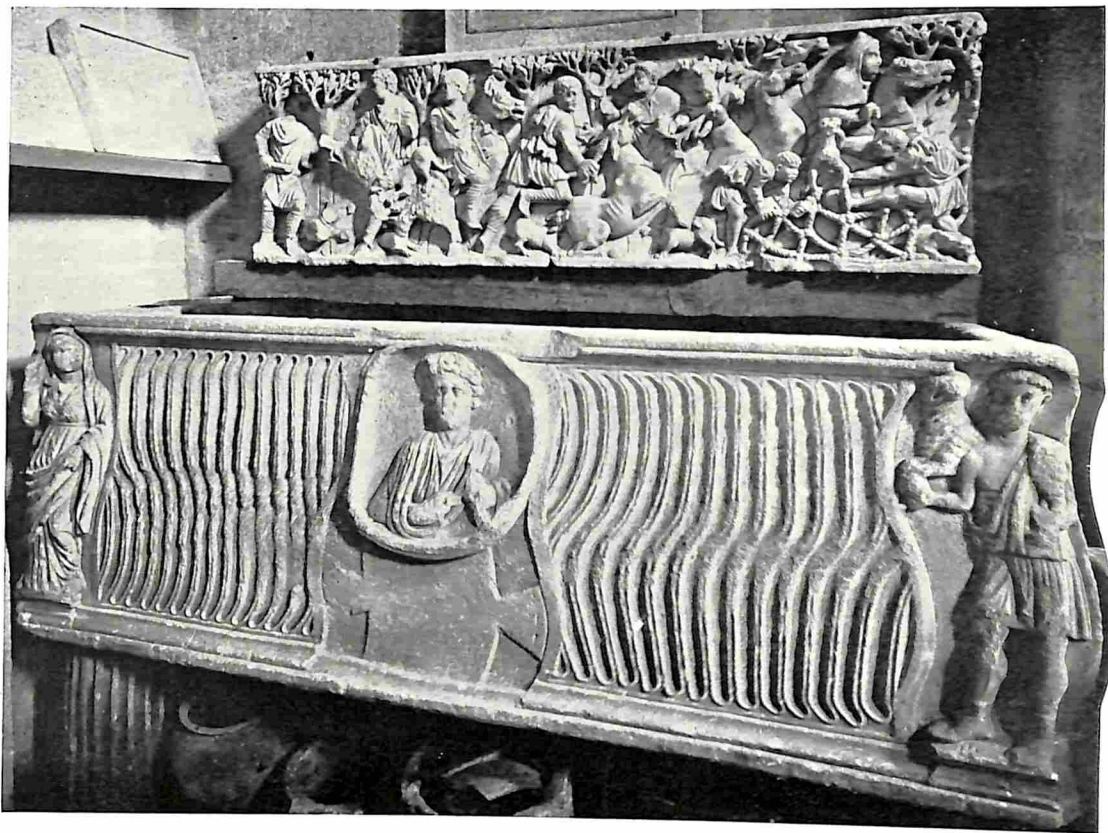
was hier de overledene ongetwijfeld eene bijzonder begaafde vrouw. Hetgeen hare nabestaanden, behalve door een grafschrift, dan waarschijnlijk ook door eene toepasselijke versiering harer sarcophaag hebben willen te kennen geven. Dus zien we er dan aan de ééne zijde van het tablet: een lier met klankdoos, een gitaar welke door haar bollen vorm heel veel aan een mandoline denken doet, en een

muziekboek hangende aan een spijker, — terwijl aan den anderen kant van het opschrift, nog een hydraulisch orgel en een syrx (Panfluit) in foedraal, op wijlen Julia Tyrrania's talent ons wijzen. ☼ „Apollo en de negen Muzen” en „de Olijvenpluk”, — ziedaar een tweetal weer andere onderwerpen van sarcophaagdecoratie hier in het museum van Arles. Hoewel helaas deerlijk beschadigd, — inderdaad zijn het hier eigenlijk niet meer dan fragmenten, die ons zijn overgebleven, — maakten er deze beide grafkistversieringen waarlijk een verrassenden, zéér, zéér bijzonderen indruk toch nog. Ah! het voortreffelijke, het aandoenlijk schoone beeldwerk in dezen „Apollo en de Muzen”! Welk eene nobele techniek! Welk eene magistrale zin voor compositie! Welk eene gratie en afwisseling in de houding der figuren hier! In het midden van het marmer zien we den god der Schoone Kunsten met zijn speeltuig in de hand, een langen, wijden mantel om de schouders, een hem toegewijden vogel aan de voeten. Ter rechter- en ter linkerzijde van hem staan, in bevallig geplooiden gewaden

allen, zijne negen zusters, de muzen, — waarvan hier echter, jammer genoeg, alleen Melpomene, de muze van het Treurspel, en Thalia, de muze van het Blijspel en het Herdersdicht, nog te herkennen zijn. ☼ En die „Olijvenpluk” dan! . . . Die hof waarin, voorzien van ladder en korven en mandjes, een aantal naakte cupido's bezig zijn de olijven te oogsten, waaruit in een torcularium, in eene antieke pers, door twee dier ijverige kereltjes, in eene olie gewonnen wordt! . . . Eerlijk, niet vaak nog in mijn leven zag ik een demi-reliëf waarin méér harmonie, gracieuzer handeling, méér charme werd getroffen! ☼ Ziet, hoe streng eenvoudig dan is daar tegenover de versiering hier van de sarcophaag der kleine Chrysogone. Hier, slechts een viertal gegroefde colommen, waartusschen ter rechter- en ter linkerzijde, héél sober een gevleugeld Medusahoofd, en in het midden het epitaphium der kleine: „zeer lief en zeer onschuldig dochttertje van Valerius en van Chrysogone, gestorven in den ouderdom van 3 jaar, 2 maanden, 27 dagen, dat door hare ouders hun leven lang zal worden betreurd”, — epitaphium dat ons, door het in groote letters er boven gegrifte: „Pax aeterna” — „Eeuwige vrede” —, een oogeblik wel heeft doen aarzelen deze kindersarcophaag tot de heidenmonumenten te rekenen. In den aanvang der zeventiende eeuw hier in Arles ontdekt, werd deze grafkist, — waarin men de overblijfselen van de kleine Chrysogone in een kleed van donker roode zijde en goud nog vond, — er onder de hoede der kloosterlingen van Saint-Honorat gesteld. Immers, niet waar, was aan hen hier de bewaring niet het allerbeste toevertrouwd? Helaas neen! — want tot veler verbazing en overgrote ergernis werd de mooie, marmeren sarcophaag er op een onzaligen dag door de eervoorde broeders als . . . wasbak in gebruik genomen, waarbij men, om het vuile water te kunnen laten wegloopen, eenvoudig, o! héél eenvoudig . . . een drietal gaten in de voorzijde sloeg.

(Slot volgt).

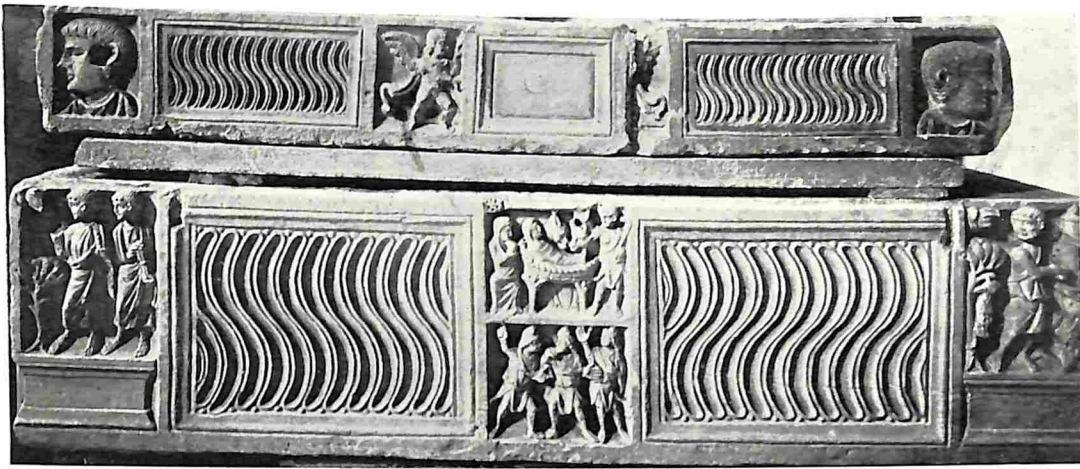
THEO DE VEER.

SARCOPHAAG, GENOEMD: „DE GOEDE HERDER”. ER BOVEN: VOORSTUK VAN EEN SARCOPHAAG, WAAROP EEN „JACHT IN HET WOUD”. (MUSÉE LAPIDAIRE ARLES).

De Noorderkerk te Amsterdam.

T WAS een dag, als de Hollandsche winter er vele kent, grauww, eentonig-grauw, weinig geschikt om zwaarwichtige, zwaar-op-de-handsche overpeinzingen in een milderen mijn stemming niet al te best, toen ik, na een eindeloozen tramrit, op het Jordaanse deel der Prinsengracht aandalde. En dit deel der Prinsengracht moogte op Zaterdagde Jordaanbewoners en voor den kunstenaar, vogels van zeer verscheiden en niettemin zeer overeenkomstige pluimage, op een grauwen, door-de-weekschen ochtend slaat de greegrijsheid van armetierige winkels, van slorige huizen, heel je levenskracht dood. Misschien ben ik daarom zoo onvriendelijk gestemd tegen de kosteresse der Noordermarkt-kerk, die Cerberus-achtig het huis Gods bewaakt tegen ieder, die

SARCOPHAAG, GENOEMD: „DE GEBORTE”. ER BOVEN: DEKSEL VAN EEN SARCOPHAAG.
(MUSÉE LAPIDAIRE, ARLES).

neiging mocht gevoelen op een anderen tijd dan op de voor den kerkdienst gereserveerde uren (bij de gratie van den kerkeraad) de kerk binnen te gaan, die inderdaad een model is van een Protestantsche kerk. Daar heeft de bouwmeester de oplossing gevonden voor een vraagstuk, dat hem en zijne collega's, in den aanvang der Hervorming, duizend en een moeilijkheden heeft bezorgd. De Noorderkerk is niet de eerste Protestantsche kerk in Amsterdam geweest: die eer valt de Zuiderkerk ten deel, waarvoor in 1603 de eerste steen werd gelegd, ofschoon pas in Mei 1611 er de inwijdingspredicatie werd gehouden. Deze Zuiderkerk heeft grootendeels Katholieke allure: nog hadden de bouwmeesters zich geen inzicht veroverd in de eischen, welke de Protestantsche eeredienst stelt aan het Kerkgebouw. Klarheid in dezen bracht de onbekende bouwmeester, misschien slechts mr. timmerman van beroep, die van 1608 tot 1613 in het stadje Blokzijl, toen een havenstadje van eenige beteekenis, een Protestantsche kerk bouwde. Het werd een kerk in den vorm van een Grieksch kruis, waarvan de armen alle even lang zijn, waar dus de geheele gemeente den predikant kan zien. En deze kerk zou het voorbeeld worden voor vele latere Protestantsche kerkgebouwen, inzonderheid voor de Noorderkerk. ☞ 't Zou evenwel tot 1620 duren, voor men den eersten steen legde van de Noorderkerk aan de Prinsenmarkt: in een artikel „Protestantsche kerkgebouwen” gaat de Rijksbouwmeester C. H. Peters (Oud-Holland 1901) de historie na van Westerkerk en Noorderkerk: de vroedschap besloot 28 Februari 1620 in eenzelfde vergadering tot den bouw van de Westerkerk op het Westerkerkhof en van een kleine kerk of kapel aan de Prinsenmarkt. Men begon met de laatste het eerst, omdat „de Luijdden, woonende op 't nieuwe werck bij de Princengrafft, ende den quartiere daer omtrent zeer doleerden, van de grote discommoditeit, ende onbequaemheijt, die zij hebben om Godes woort te hooren, doordien sij soo verre geseten sijn vande Kercken in de oude Stadt staende”. ☞ Met haastigen spoed trok men aan den arbeid: 15 Juni werd reeds de eerste steen gelegd. Peters vermoedt, dat de stadstimmerman Staets, — die medewerker was van Hendrick de Keijser en door den 19en eeuwischen bouwmeester zelfs als de eigenlijke architect der Westerkerk wordt beschouwd — de ontwerper van de Noorderkerk is geweest. Hij grondt deze meening op de rijmkroniek van den predikant Laurentius, die talloze malen in de Noorderkerk heeft gepreekt en in zijn dichterlijk geschiedverhaal schrijft:

„Anno 1620 . . . de Noorderkerk ontworpen
Van dese Meester ¹⁾ word, van Steden en van Dorpen,
Jae van een ijeder Man verwondert en gepresen,
Bequaem, proprijs, en welck altijd sal sijn en wesen
Mijn cieraedt en mijn eer, volmaeckt oock met sijn Toren
In drie jaer, of eer min: wie oijt is mensch geboren
Een Kerck so haest die sag?” . . .

☞ De Noorderkerk nu lijkt als twee druppelen water op het bovengenoemde kerkje in Blokzijl, waar Staets, in zijn kwaliteit van Stadstimmerman vaak kwam, om bouwmaterialen te koopen. Curieus is hoe Staets een gedeelte der armen van het Grieksche kruis, dat den buitenbouw der kerk afbakt, van binnen van de kerk heeft afgenomen,

¹⁾ De rijmkroniek is aan Staets gewijd, terwijl Laurentius van geen ander bouwwerk den maker noemt.

om ze te gebruiken als tochtportalen en kosterwoning. En daardoor heeft de kerk van binnen een achtkantigen vorm gekregen. Die achtkantige binnenbouw heeft de bewondering der geschiedschrijvers van Amsterdam gewekt: Wagenaar verklaart o.a., dat ze is „een fraai kruisgebouw, welk van binnen nogtans eene agtkantige gedaante heeft en daarom zeer geschikt is tot het gehoor van openbaare Leerredenen en eene groote menigte volks bevatten kan”. ☞ De bouwmeesters van dezen tijd hebben menige oplossing gevonden voor het Protestantsche kerkgebouw, maar de Noorderkerk behoudt blijvende waarde als herinnering aan een tijd, toen dit kerkgebouw nog een zelden opgelost probleem was.
RO VAN OVEN.

Deensche brieven uit verre landen.

III.

SIËSTA IN DEN PALMTUIN (slot).

HET is in het bijzonder een van de ingevoerde vogels, die zelfs op heel warme dagen een bewonderenswaardige activiteit ontwikkelt. Dat is de *leeuwerik*, de kleine ongevoelige ziel, die even goed warmte als kou schijnt te kunnen verdragen. De leeuwerik woont niet hier in den tuin, maar even daarbuiten op een tabaksveld, vanwaar hij elken dag al jubelend de lucht in gaat. Zoodra hij van den grond is, begint hij te zingen en stijgt in het begin in een rechte lijn omhoog, maar het duurt niet lang of hij begint op zijn trillende vleugels in spiralen omhoog te gaan, die grooter en grooter worden, maar tot centrum altijd een punt recht boven het nest hebben, waarin zijn liefje rust. Hooger en hooger, steeds zingend, stijgt hij omhoog, tot hij in de lucht zweeft als een kleine donkere stip, als een kleine trillende jubelende noot. Draait men zijn hoofd om en verliest men hem, al is het maar één oogenblik, uit het oog, dan kan men hem niet terugvinden, de blauwe zee van den hemel heeft hem omsloten. Alleen zijn vreugdevolle tonen dalen voortdurend nog neer uit de lucht. Als men niet wist, dat dit zacht jubelend geluid van den onzichtbaren vogel kwam, zou men kunnen gelooven, dat het de zomer zelf of de zonnestrallen waren, die zongen. Eenigen tijd later ontdekt men hem weer. Hij is op weg naar omlaag. Hij verlangt, hij verlangt

Foto C. Steenbergh.

DE NOORDERKERK TE AMSTERDAM.

— naar haar daar beneden, en naar beneden gaat het in rechte lijn, hij heeft geen tijd spiralen te maken, het moet zoo gauw mogelijk gaan. Eerst in korte, ongeduldige rukken, later in langere smachtende streken, en steeds zingend: ik kom, ik kom! De leeuwerik zou natuurlijk altijd het liefst direct op het nest neerkomen, maar dat durft hij niet, want als iemand het zag, dan wist die waar het nest was, en dan — ja de leeuwerik wordt koud van schrik tot in zijn langen achterteen alleen bij de gedachte daaraan. Neen, voorzichtig en slim moet hij zijn, daarom laat hij zich een flink eind van het nest neervallen en loopt de rest van den weg naar huis, verborgen door de afhangende bladeren van het tabakbosch. ☼ De opstijgingen van den leeuwerik nemen meer of minder tijd in beslag naar gelang van den tijd van het jaar, het weer en zijn eigen lust. Soms neemt hij er acht minuten voor, soms maar drie. Hoeveel opstijgingen hij per dag onderneemt is niet met zekerheid te zeggen, maar ik heb hem hier eens op een heeten morgen drie opstijgingen zien ondernemen in den loop van één uur. Wat een krachtsinspanning voor het kleine dier bij een hitte van 35° en met veeren aan! Wat moet zulk een dag vol van vreugde en lust zijn! ☼ Daar komt de *merel*, de mooie zwarte vogel met den zonsondergang-kleurigen snavel. Ofschoon die boschvogel in de meeste landen naar de tuinen en parken van de stad verhuisd is, heeft hij de eenzaamheid van het bosch nog niet van zich afgeschud. Het is altijd nog een schuwe schichtige vogel, en vooral hier in dezen stillen tuin aan den rand van de oerboschen. Ik zie hem nooit midden in de grasvelden, hij houdt zich altijd voorzichtig aan den buitenrand in de buurt van de struiken om zoo spoedig mogelijk een schuilplaats te kunnen vinden. Waakzaam en zenuwachtig, alsof hij zich op verboden terrein bevond, komt hij uit het kreupelhout op het gras vliegen, blijft met een ruk stilstaan en zit dan met het achterlijf naar beneden gedrukt en gereed om zich met den staart omhoog van den grond af te zetten, en met den kop luisterend naar voren. Brengt men hem aan het schrikken, dan vliegt hij verbijsterd weg, zijn waarschuwend en krassenden alarmkreet — djies, djies! — uitstootend. Is er geen gevaar, dan waagt hij het nog een paar meter verder te loopen. Hij loopt zoo licht, hij is namelijk op jacht naar regenwormen, die in hun onderaardsche gangen, maar met den kop bijna aan de oppervlakte der aarde, den avond en den dauw zitten af te wachten. Krijgt hij er een in het oog, dan steekt hij den snavel in de kelderwoning van den worm en trekt er een stuk van den worm uit. Maar de regenworm, wiens lichaam — ooren heeft hij immers niet — heel gevoelig is voor trillingen, zelfs voor de zwakke trillingen die door het loopen van een merel over het gras veroorzaakt worden, merkt dikwijls onraad en trekt zijn kop in. De merel, die dit weet, sluipt daarom zoo luchtigjes mogelijk voort. Afgezien van het feit, dat de merel een enorme massa wijndruiven opeet, is zij vooral om haar jacht op de regenwormen, minder gezien hier in het vijfde werelddeel. Den regenworm, de eigen ploeg van de natuur, die in gebruik was lang voordat Tubal-Kaïn het eerste ploegijzer smeedde, ziet men namelijk hier in dezen drogen en harden grond graag, want zooals Darwin zegt: „De regenworm ploegt, draineert, ventileert den grond, maakt hem fijn, vruchtbaar en glad”. Daar men door nauwkeurige onderzoekingen dikwijls meer dan 350.000 regenwormen per bunder land gevonden heeft, klinkt het heel waarschijnlijk, wat Darwin beweert, dat er meer dan tien ton aarde per jaar van iederen bunder land door de regenwormen bewerkt wordt, en dat dus iedere bunder land oppervlakte in den loop van weinige jaren grondig bewerkt wordt door de vlijtige dieren. De oorlog van de merel tegen de regenwormen is dus wel een leelijk cijfer op haar gedraglijst, maar zij zijn nog niet zoovelen in aantal en zij zingen ook zoo mooi en blij-ernstig en op bijna alle uren van den dag, dat men geneigd is iets door de vingers te zien. ☼ Haar eveneens inge-

voerde neef de *lijster* is even verlekkerd op regenwormen en vruchten, en de lijsters zijn veel talrijker. Zij hebben het hier in den tuin vooral op de vijgenboomen voorzien, die zij op een bijzonder ergerlijke wijze plunderen. Inplaats van de aangebode vrucht heelemaal op te eten, nemen zij maar een hap of beten vrucht heelemaal op te eten, nemen zij maar een hap of twee van iedere vijg en vernielen op die manier vijftig maal zooveel als noodig was. Nu ja, het is eenmaal een karaktertrek van de meeste levende wezens om heel verkwistend om te gaan met het eigendom van anderen, en als 's avonds de lijster haar hoge, buigzame stem opzet, weet zij met haar smeltende tonen spoedig vergeving van zonden te verkrijgen. ☼ Zij is immers *de zanger* van de zangvogels, tien keer zoo talentvol als de te veel geprezen nachtegaal. Geen wonder, dat Browning haar liefhad, en dat Macgillivray en vele anderen geprobeerd hebben haar tonen phonetisch weer te geven. Dat is natuurlijk niet dan bij benadering te bereiken, maar toch, als ik op stille, zoel avonden de lijster hoor fluiten vanuit het in den schemer gehulde kreupelbosch, juist op die uren, waarop de jonge menschen die van elkaar houden, gelukkig en heel langzaam in de kastanjelanen van den buitenkant van de parken wandelen, — denk ik altijd onwillekeurig aan Burrough's vrije overzetting van het gezang van de lijster: „kiss her, kiss her, do it, do it,

be quick, be quick, that was neat, that was neat, that will do!” ☼ Den te veel geprezen *nachtegaal* — ja, ook dien hebben we hier in den tuin, en in de heldere maannachten zendt hij uit den peperboom zijn lange trillers over het dal uit. De kleine grijze vogel met zijn rood, vurig hart is wel een groote en buitengewone zanger, maar zijn aangehouden, hartstochtelijke, bijna hysterische tonen zijn op den duur eenigszins vermoeiend. ☼ De dichters hebben het altijd veel over den nachtegaal gehad, maar zij hebben hem bijna allen verkeerd begrepen, hem aangezien voor een lijdensgenoot. Van de zangers der ouden tot de troubadours der middeleeuwen toe, van Milton tot de gravin de Noailles — heeft de nachtegaal den naam gehad van een „melancholieke” en „zijn leed uitzingende” vogel. Anne de Noailles roept in een gedicht den nachtegaal toe met zijn liefdeklacht op te houden, opdat zij kan blijven gelooven, dat de dieren ten minste toch gelukkig zijn. Onzin, natuurlijk is de nachtegaal in-vroolijk, als hij zingt. Als de vogels ziek of bedroefd zijn, zingen zij niet, het is alleen bij de zangers der menschen — de dichters — dat de mond, om een uitdrukking van Søren Kierkegaard te gebruiken, zoo staat, dat de kreten, terwijl ze over de lippen stroo-

men, omgezet worden tot schoone zangen. De zang van den nachtegaal is een uiting van groote vreugde en geluk, en er is geen reden te gelooven, dat hij, op de wijze der menschen, midden in zijn geluk zichzelf zou kwellen met overdenkingen hoe lang het geluk wel duren kan en weemoedige voorgevoelens dienaangaande in zijn tonen tot uitdrukking zou brengen. ☼ Eerder zou men in zijn extatisch stijgenden liefdezing, waarin als het ware iedere nieuwe toon den voorafgaanden, als een al te armelijke verklanking van datgene wat er uitgedrukt moest worden, niet wil laten gelden, iets kunnen zien als het half zoete, maar hopelooze en daarom ook half smartelijke verlangen om een uitdrukking te vinden voor het innigste en teederste, voor al wat zonder tonge is, waarvoor echter een onweersaanbare drang hem dwingt de verklanking te zoeken. Vroeg men het den vogel zelf, dan zou hij zeker, zooals Drachmann zingt: „antwoorden met een jubelenden triller, luidkeels lachen met diepe lokkende tonen, naar zijn nest wankelen, neerzinken aan zijn geliefdes donzigzachte borst en van jubel vergaan in de goddelijke schoonheid van dezen Juninacht.”

Naar het Deensch van
KNUD POULSEN.

Foto Afer.

MEIBLOEMEN. DAGKOEKOEKS-
BLOEM, MELANDRYUM
RUBRUM GRCKE.

Foto Afer

MEIBLOEMEN. DE EENBES, PARIS
QUADRIFOLIA L.

het plantje, dat in zulke groote hoeveelheden voorkomt, nooit het winterbed verlaat en zich over een grootere uitgestrektheid verspreidt. Dit verschijnsel staat waarschijnlijk in verband met het feit, dat het zinkviooltje, zooals de naam reeds aangeeft, een uitgesproken zinkplant is en dus voor zijn groei afhankelijk is van het voorkomen van zinkzouten in den bodem. Het is een overblijvende plant, met een wortelstok, die onderaardsche uitloopers vormt en zeer veel overeenkomt met *Viola tricolor vulgaris* Koch, het driekleurig viooltje. De onderzoekers Rouy en Foucaud zijn dan ook van meening, dat het zinkviooltje niets anders is dan een ondersoort van *Viola tricolor*. De kleur der bloemen is meestal bleekgeel, soms wit, terwijl in enkele gevallen de bovenste bloembladen min of meer violet getint zijn, hetgeen de overeenkomst met *Viola tricolor* nog duidelijker doet uitkomen. Hoogstwaarschijnlijk is dus het zinkviooltje het resultaat van den invloed van uitwendige omstandigheden, in casu het voorkomen van zinkzouten in den bodem. *Viola tricolor* is dan ook een plant, die buitengewoon gevoelig is voor de inwerking van uitwendige factoren. Linnaeus vatte de talrijke vormen, waaronder zich *Viola tricolor* kan voordoen, samen als één soort en ging verder op de zaak niet in, maar tegenwoordig wordt de plant in zooveel verschillende gedaanten aangetroffen, dat de soort *tricolor* onderverdeeld is in de subspecies *Viola tricolor vulgaris* Koch en *Viola tricolor prvensis* Murr., welke weer in talrijke variëteiten worden gesplitst! Daarbij komen dan nog de cultuurvormen van het driekleurig viooltje, de tuinviolen of pensée's, die zooals men weet, dikwijls weer tot den kleinbloemigen vorm van het wilde viooltje verbasteren. De eerste afbeelding op deze bladz. geeft een andere plant te zien uit Zuid-Limburg, het dorado voor liefhebbers van zeldzame wilde gewassen. Het is *Paris quadrifolia* L., de Eenbes. Overal in de vochtige bosschen van het Limburgsch heuvelland, hebben we kans deze eigenaardig gevormde plant te ontmoeten, met haar vier kransstandige blaren en haar onooglijke, aan het eind van den stengel staande bloem, die groen van kleur is. De Eenbes bloeit in Mei en Juni en uit de simpele bloem ontwikkelt zich tegen het midden van den zomer een zwarte bes, welke op de afb. duidelijk zichtbaar is. *Paris quadrifolia* L. is een zeldzame plant, welke de onaangename eigenschap bezit, zeer vergiftig te zijn, uitgezonderd het vruchtvleesch. De Eenbes behoort tot de familie der Liliaceën of Lelieachtigen en wel tot de onderafdeeling der Asparagineën, waartoe ook de asperge en de bekende kamerplant *Aspidistra* worden gerekend. De twee genoemde planten zeldzaam en beperkt tot enkele streken van ons land, hetzelfde kan niet gezegd

MEI-
BLOEMEN.

TUSSCHEN Cottessen en Gulpen groeit in het winterbed van de Geul een merkwaardige plant, het zinkviooltje of *Viola lutea* Huds. Tegen het einde van Mei zijn de frissche groene weiden aan weerskanten van het snelstroomende beekje dicht beplekt met kleine gele bloemen, en het is zeer opmerkelijk, dat

worden van *Melandryum rubrum* Grcke., de Roode Dagkoekeksbloem, op de vorige bladz. afgebeeld, die ook wel *Lychnis diurna* Sibth. wordt genoemd. Onze foto werd genomen in Gulpen, in Zuid-Limburg, waar tusschen de dichte massa braamstruiken de mooie koekeksbloemen welig opschoten. Een bijzonderheid van *Melandryum*, die echter ook anderen planten eigen is, bestaat hierin, dat de bloemen of alleen meeldraden of alleen stampers bevatten. De exemplaren van onze afbeelding zijn van de laatste soort, herkenbaar aan de kelk, die bij de vrouwelijke bloemen steeds eenigszins opgezwollen is. Het spreekt vanzelf, dat de dagkoekeksbloem insecten noodig heeft om voor de bestuiving te zorgen, in tegenstelling met de nachtkoekeksbloem, die tweeslachtige bloemen bezit, en desnoods door middel van zelfbestuiving kiemkrachtig zaad kan vormen. De vierde afbeelding toont ons een plant, die zóó algemeen is, dat velen haar bestempelen met den verzamelaarsnaam: onkruid. En toch, als we het Zilverschoon, *Potentilla anserina* L. eens onbevooroordeeld beschouwen, zullen we moeten bekennen, dat het zijn naam dubbel en dwars verdient, met zijn fijn-gevederde blaadjes, die plat op den bodem liggen en heel bescheiden den zilverwitten achterkant verborgen houden. De bloemen zijn diepgeel van kleur en de vijftallige kroon met de vele meeldraden en stampers vormt een fel contrast met de donkergroene bladeren. Het plantje is uitstekend uitgerust in den strijd om het bestaan tegen andere „onkruiden”, doordat het talrijke uitloopers kan vormen en niet kieskeurig behoeft te zijn: zelfs op dorre zand-

gronden vinden zijn wortels nog voedsel genoeg. Het zilverschoon, dat ook wel zilverkruid, blik of reinevaar wordt genoemd, bloeit langen tijd, van begin Mei tot soms in Augustus, en ieder, die de moeite wil nemen eenige minuten aan de plant zijn aandacht te wijden, zal den indruk moeten krijgen, dat het zilverschoon, trots zijn bescheidenheid, inderdaad een voorwerp is van werkelijke schoonheid. AFER.

Foto Afer.

MEIBLOEMEN. HET ZINKVIOOLTJE,
VIOLA LUTEA HUDS.

het niet beter hem in de rivier te werpen? De wereldgeschiedenis zou er zeker geen invloed van ondervinden. — De vorst ging verder en hervond spoedig daarop zijn gevolg. Dien nacht had Lorenzo een merkwaardigen droom. Hij zag weer den zwerveling van den Arno-oever en achter hem kwamen zijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen in groote massa's, rijker en zoo mogelijk nog armer dan hun

De bedelaar aan de rivier.

Lorenzo il Magnifico, de trotsche heerscher van Florence, dwaalde eens op de jacht van zijn gevolg af en kwam aan den oever van de Arno. Rondziende bemerkte hij een bedelaar, die in een kuil een middagslaapje hield. Lorenzo staarde op den man neder, die vuil en verwaarloosd voor hem lag en schudde het hoofd. Welke betekenis had toch het bestaan van zoo een mensch? Was

Foto Afer.

MEIBLOEMEN. HET ZILVERSCHOON, POTENTILLA
ANSERINA L.

stamvader, tot er een gestalte opdoemde, die aan het hoofd van ontzaglijke troepen steden en dorpen verbrandde, legers versloeg, dat op de velden het bloed in beken wegvloede, landen en volken veroverde. ☒ Lorenzo de Machtige schrok op en leunend in de kussens van zijn slaapstee, staarde hij in het duister van den nacht. Maar spoedig sliep hij weer en zag opnieuw den bedelaar in zijn kuil. Zijn hand rukte aan het gretig rapier, maar een oude man met diep-gegroefd gelaat en langen witten baard hield hem terug. „Spaar hem”, sprak hij, „begrijp toch, dat hij van belang is, noodzakelijk en onontbeerlijk, hij is een voorvader”. ☒ Den volgende dag ging Lorenzo terug naar den kuil. Daar lag dezelfde bedelaar en deed zijn slaapje. Nauwkeurig bezag hem de vorst, toen stiet hij hem met den schoen, dat hij ontwaken zou. De bedelaar sprong op, dreigde den verstoorder van zijn rust met de vuist. „Je naam?” vroeg de vorst en hield den man een goudstuk voor. ☒ De zwerver nam het geld, bezag het van alle kanten en liet het rap tusschen zijn lompen verdwijnen. „Buonaparte”, klonk het schor, wijl de man zich weer in het gras legde. ☒ „Buonaparte”, herhaalde Lorenzo, „een naam als alle andere”. En teruggaand naar zijn machtig Florence, haalde hij minachtend de schouders op.

E. G. VAN BOLHUIS.

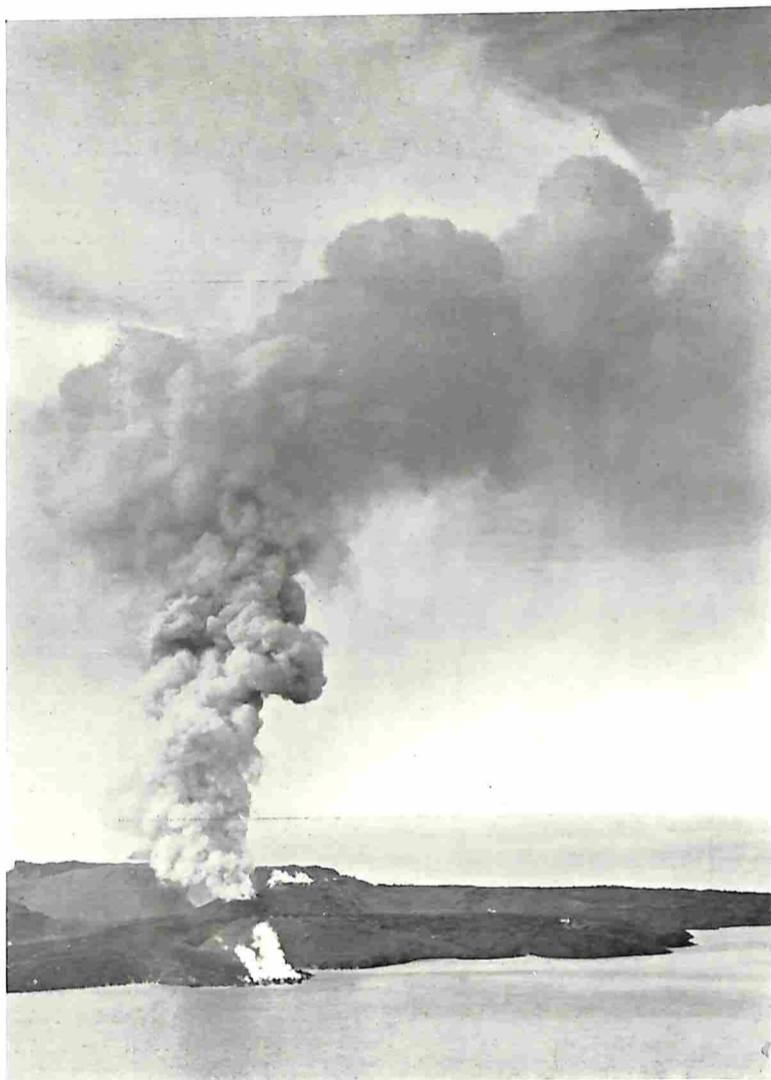
DE VULKAAN VAN SANTORIN.

DAT Italië rijk aan vulkanen is weet wel een ieder, maar dat ook Griekenland eenen vuurspuwend berg bezit, zal slechts weinigen bekend zijn. Toch is deze Grieksche vulkaan, de vulkaan van Santorin, in de wetenschappelijke wereld niet minder beroemd dan de Vesuvius. Hij bevindt zich echter ver van de bewoonde wereld, en zijne acht in de geschiedenis bekende uitbarstingen hebben zoo weinig gevaar opgeleverd, dat er buiten Griekenland nauwelijks melding van werd gemaakt. ☒ In het zuidelijkste gedeelte van den Grieksch-archipel, op den zee-weg van Athene naar Kreta, verheft zich uit het azuurblauwe water een groep van bonte eilanden, de eilandengroep van Santorin. Drie van deze eilanden vormen een ring,

waarvan het grootste, Thera genaamd, ongeveer de helft inneemt. Naar de binnenzee keeren deze eilanden 200 tot 300 meter hooge, steile rotsige kusten, met gesteenten in de meest fantastische kleuren. Vuurrood wisselt met zwart en wit, maar ook alle tusschenkleuren zijn vertegenwoordigd. Men is verrast door dit kleurenspeel en staat verbaasd over de hooge wanden, op wier bovenkant de witte huisjes prijken. Naar den buitenkant bezitten de drie eilanden een zwak hellend terrein, rijk aan wijngaarden en tomatenvelden. Overal ziet men kleine dorpjes; talrijker nog zijn de koepels van Grieksch-Katholieke kerken. Doch de grootere plaatsen liggen op den hooger binnerrand. ☒ In de binnenzee, die ongeveer 10 K.M. lang en 6 K.M. breed is, verheffen zich eenige kale, zwarte eilanden, geheel uit rotsblokken bestaand. Het zijn de Kaimeni- of verbrande eilanden. Niet altijd zijn deze hier geweest, en nog steeds verandert hunne topografische gesteldheid. Toen in de 7de tot 2de eeuw voor Chr. het eiland Thera een centrum van Grieksche beschaving was, waren de Kaimeni-eilanden niet bekend. Ja, men wist heelemaal niet, dat Santorin de zetel was van Hephaistos, den God van het onder-

aardsche vuur. De eerste ons bekende uitbarsting vond in het jaar 197 v. Chr. plaats. Voorafgegaan door hevige aardbevingen, verscheen voor de oogen der angstige bevolking plotseling in het midden der binnenzee een klein eilandje, dat steeds grooter werd en witte damp- en aschwolken met donderend geweld uitstiet. Hoelang deze uitbarsting geduurd heeft, is niet bekend. Ook is het niet zeker of Palaea Kaimeni (oude verbrande) of een ander, thans weer verzonken eiland toen is ontstaan, want in de oude Grieksche geschiedenis werd dat nieuwe vulkaaneiland Hiera genoemd. ☒ Na twee eeuwen van rust vond een nieuwe uitbarsting plaats, en zoo werden in den loop der eeuwen acht uitbarstingen bekend, telkens met tusschenpoozen van meerdere honderd jaren. ☒ De voorlaatste eruptie begon in 1866 en duurde 4 jaar. Uit de kraterpijp rees een taaie lavamassa omhoog, eerst zonder gasexplosies, zoodat de directeur van het observatorium in Athene, die er heen gegaan was om de merkwaardige verschijnselen te bestudeeren, er op kon klimmen. Hij

liet zich door de rijzende lava mee omhoog nemen. Deze grap kwam echter duur te staan. Een onverwachte gasexplosie wierp gloeiende lavabommen uit, zoodat de natuuronderzoeker met zware brandwonden, doch gelukkig met behoud van het leven, de vlucht moest nemen. ☒ Ook de jongste uitbarsting van den vulkaan kenmerkt zich hoofdzakelijk door het uitvloeien van een taaie lavamassa, waardoor een koepelvormig gewelf ontstond met een doorsnede van 40 M. Wel ontwijken uit gaten en spleten gassen en dampen, die gedeelten van den gloeienden koepelinhoud als bommen en asch honderden meter meevoeren, doch deze zijn van ondergeschikt belang. De explosiekrachten zijn te zwak om het koepeldak door te slaan en een krater in den werkelijken zin van het woord te vormen. ☒ Zoo zien we in de twee duizend jaren, dat ons uitbarstingen van den vulkaan van Santorin bekend zijn, steeds weer hetzelfde verschijnsel. Uit de kraterpijp stijgt een taaie lava op, die een koepelvormig gewelf vormt, dat als eiland boven den waterspiegel van de binnenzee uitsteekt. Door lava, die onder het koepeldak zijwaarts uitvloeide, werd het eiland vergroot. De hoeveelheid

HET IN HET MIDDEN DER BINNENZEE GELEGEN VULKAANEILAND VAN SANTORIN.

dezer zijwaarts uitgevloeide lava was enorm, zoowel in 1866—'70, als bij de jongste uitbarsting, die den 11 Augustus 1925 begon, en nog steeds voortduurt. ☒ De uitbarstingen van dezen vulkaan zijn echter niet altijd van zoo kalmen aard geweest. De drie randeilanden hebben namelijk eenmaal deel uitgemaakt van een enkel groot vulkaaneiland. Een geweldige uitbarsting met daarop volgende instortingen vernietigden het vulkaancentrum. Op die plaats vindt men thans de binnenzee, terwijl de tegenwoordige randeilanden resten zijn van den voormaligen vulkaan. Zoo is het ook duidelijk, dat deze eilanden naar den buitenkant een zwak hellend terrein vertoonen en naar den binnenkant zulke hooge, steile wanden. Aan deze zijde immers bevond zich de top van den berg. ☒ Na deze geweldige uitbarsting waren echter de vulkanische krachten niet tot rust gekomen. Dit bleek toen in het jaar 197 v. Chr. na een rustperiode van vele eeuwen, het onderaardsche vuur zich weer een weg naar de aardoppervlakte baande.

Dr. M. NEUMANN VAN PADANG.

KONINGEN IN BALLINGSCHAP

door

CHARLES G. D. ROBERTS.

22) (Vervolg).

Ik vond 't zoo grappig dat 'k 'm vernacheld had, dat ik heelemaal vergat dat ik niet bepaald in de sociëteit zat. Maar ik zei brutaalweg tegen 'm: „Gij zijt zoo dichtbij, en toch zoo ver”. Toen bromde ie es, wat alles kon betee-kenen, en verdween. „Je bent glun-der genoeg om te weten as je geklopt bent”, zei ik. En toen keerde ik me om om es te kijken hoe 't 'r precies uitzag op de plaats waar ik gevallen was, en hoe ik d'r weer uit moest kommen. Ja, d'r uitkommen! Hoe meer ik d'r over dacht hoe meer ik me verbaasde dat ik nog was wáár ik was. 't Plateautje was niet groo-ter dan drie bij twee of misschien tweeënehalf voet. Links van me, terwijl ik met m'n rug tegen de rots zat, stak 'n rotswand recht uit, die 't plateautje an die' kant afsloot. Hier en daar was 'n klein ruwigheidje en meer ook niet, maar genoeg om, as t'r op ankam, me an vast te houden as ik wou probeeren om d'r om heen te klimmen naar de' andere' kant. Op dat oogenblik had ik daar nou nog wel niet veel zin in omdat ik nog 'n beetje uit m'n gewone doen was door de val, en dat was, zooas later bleek, maar goed ook. Rechts van me liep 'n heel klein uitsteekseltje, misschien zes of acht duim breed, langs de rotswand, zoowat tien of twaalf voet ver, en liep dan naar boven en werd dan weer breeder tot 't uitliep in een plateautje van kale rots zoowat op de hoogte van mijn hoofd. Vanaf dit plateautje liep 'n nauwe spleet van niet meer dan twee of drie duim wijd, in 'n zigzag weg tot boven an de rots, zoowat veertig voet weg. 't Was wel niet veel, maar 't leek me dat ik me d'r an vast zou kunnen houden, as ik maar op dat plateautje kon kommen. Ik zat daar nog over te denken, en was net zoowat besloten om 't te probeeren, en ik wou net beginnen toen ik ineens stokstijf bleef staan. 'n Stevige ratelslang kwam uit de spleet en bleef op 't plateautje liggen om es naar 't weer te kijken. Z'n rug glom in de zon. Ik had direct in de smieze' dat ie op weg was naar mijn plateautje waar ie misschien wel z'n buiten-verblijf had. Ik vond 't niks lollig dat ie nou kwam en me daar vond zonder dat ik geïnviteerd was. Je kunt gelooven da 'k niks op m'n gemak was, en as ik kon moest ik maar zoo gauw mogelijk maken dat 'k daar vandaan kwam. Maar omdat dat niet ging, zat 'r niks anders op dan te probeeren om 't 'm zoo onplei-zierig te maken as 'k maar kon. Ik grabbelde wat zand bij mekaar en gooide dat naar de ratelslang. 't Viel overall om 'm heen neer, en natuur-lijk werd ie ook wel door een en ander geraakt. En direkt rolde ie z'n eigen op en begon verontwaardigd te rate-len, met z'n kop en z'n staart allebei in de lucht. Ik had niks bij de hand dat groot genoeg was om 'm iets an te doen, en ik zat meer dan 'n beetje in de rats dat ie d'r op zou staan thuis te kommen en dan te zien wie z'n astrante bezoeker was. Maar ik ging door met zand naar 'm toe te gooien zoolang as 't 'r nog was, en hij werd hoe langer hoe woester en ratelde als maar. Toen hield ik even op om te bedenken wat ik nou zou doen. Ik wou net m'n laars uit-trekken om 'm die naar z'n kop te gooien terwijl ie 't smalle plateautje

DE STEILE BINNENKANT VAN EEN DER RANDEILANDEN DER SANTORINGROEP.

af kwam kruipen, toen ie zich ineens losrolde en terug glee in de spleet. ☼ Of 't was erg heet, òf ik had mezelf 'n beetje ongeruster gemaakt dan ik wist, want ik voelde dat m'n voorhoofd van 't zweet was; ik streek t'r met m'n mouw langs, en keek al'maar strak naar de plaats waar de slang verdwenen was. En toen was 't me asof ik adem in m'n hals voelde. D'r kroop zooiets as 'n koue rilling langs m'n ruggegraat en ik keek ineens om. En wil je 't gelooven, manne'? Ik sprong bekans recht van m'n plateautje zoo de diepte en meteen de eeuwigheid in! Daar om de rotswand heen, geen duim verder dan 'n voet van me af, zag ik de tronie van de beer me anstaren. ☼ Ik kan je zeggen dat ik even bang was. 't Was zoo onnatuurlijk, die groote, valsche tronie daar over die schrikkelijke hoogte te zien hangen en me van zoo vlak bij te zien anstaren. Natuurlijk kroop ik zoover achteruit as ik maar even kon, en klampte me an de rots vast om d'r niet af te vallen. En toen was z'n gezicht nòg niet meer dan twee voet van me af, al dee' ik ook nog zoo m'n best om nog verder achteruit te gaan. En toen voelde ik pas wat echte angst is. Ik geloof, as die tronie nog véél dichterbij was gekomen, dat ik t'r naar gebeten had net as 'n rat die in de knoei zit. ☼ Zoowat dertig seconden staarden we mekaar an.

DE STEILE OEVERWAND VAN HET RANDEILAND THERA, MET HET PLAATSJE PHIRA, GEZIEN VAN SANTORIN AF.

Toen bekwam ik wat, en verwenschte mezelf omdat 'k zoo'n idioot was, en toen kwam d'r weer beweging in m'n bloed. Ik nam 't zaakje es goed op om te vinden hoe die beer daar gekommen was; en al heel gauw had ik 't voor mekaar dat 'r an de andere kant van de rots 'n groot plateau most wezen dat langs de wand naar beneden liep. En ik feliciteerde mezelf dat 'k niet net naar dat plateau geklommen was voordat de beer daar ankwam. Ik bedacht dat allemaal en dat duurde nog al 'n poosje en al die tijd bleef dat gezicht me anstaren, en ik heb nooit vuiler oogen gezien. 't Was net 'n nachtmerrie. 't Is 'n wonder hoe lang 'n beest je kan aankijken zonder met z'n oogen te knippen. Ik werd 'r eindelijk effetief zenuwachtig van, en ik kon 't niet langer hebben. Ik greep 'n bos planten en sloeg 'm d'r mee over z'n giftige oogen zoo hard as ik maar kon. Net iets voor 'n kind of 'n vrouw, maar 't werkte, want hij knipperde met z'n oogen. Dat bewees dat 't echte oogen waren, en dat stelde me gerust. Per slot was 't dus maar 'n beer, en hij kon ook niet dichter bij kommen dan ie was. Maar dat was mij nog 'n heel beetje te dichtbij, en ik wou dat ie maar opschoot. En net op dat oogenblik, om me niet al te zeker van m'n zaak te laten voelen, dacht ik ineens weer an de ratelslang. Weer voelde ik die kouerilling langs m'n ruggegraat! Ik keek gauw om. Maar de slang was nergens te zien. Ineens herinnerde ik me wat ik met hem had willen doen. 'n Laars was wel geen wapen tegen 'n beer, maar 't was 't eenige wat ik bij de hand had, en ik most dus maar probeeren om 'm der 'n flinke oplawaaiert mee te geven. Ik trok 'm uit zoo gauw as 'k kon, nam 'm bij de teen, en liet de hak op z'n nijldige tronie neerkommen zoo hard as 'k maar kon. Ik had geen plaats om 'm te zwaaien, en daarom kon ik niet erg hard slaan, maar 'n beer z'n neus is erg gevoelig an 't end; en dáár liet 'k 'm natuurlijk op neerkommen. Hij snoof ineens hard, net asof ie stom verbaasd was, en toen verdween z'n kop. Ik voelde mezelf 'n hoop prettiger. ☼ Misschien vijf minutenlang gebeurde d'r niks. Ik zat 't 'r alsmaar over te denken hoe 'k daar van-

Foto Bins.

SCHORREN AAN DE SCHELDE BIJ BERGEN OP ZOOM.

daan zou kommen, en ik zag t'r maar geen gat in. Ik wist dat die beer daar zou blijven, zoo zeker as wat. D'r viel niet an te denken om om die rots heen te kruipen vóór ik d'r zeker van was dat ie niet an de 'andere' kant was, en hoe ik dat moest te weten kommen, dat was meer dan ik kon vinden. Geen kwestie van naar boven klimmen, en net zoomin van naar benejen klimmen. En wat dat plateautje en die spleet die naar rechts liep anbelangt — nou manne', as je weet dat t'r 'n ratelslang in die spleet op je ligt te wachten, dan blijf je daar liefst 'n beetje uit de buurt. 't Was nog zoowat 'n uur of drie voor zonsondergang en ik wist dat m'n manne me niet vóór de nacht zouden missen. As ik niet kwam eten, zouden ze natuurlijk wel 't een of ander in de smieze krijgen, omdat ze wisten dat ik de zaakjes kalm opnam en geen verre sporen volgde. 't Zag er naar uit — dat ik daar de heele nacht zou moeten doorbrengen, en ik kan je zegge dat 't me niks aanstond. D'r was geen plaats om te gaan liggen, en as ik zittende in slaap viel, was 't 'r alle kans dat ik van 't plateau zou afrollen. D'r zat niks anders op dan telkes maar es te schreeuwen, in de hoop dat t'r een van de manne' dicht genoeg in de buurt zou zijn om me te hooren. En dus gilte 'k 'n half dozijn keer, en hield me na iedere schreeuw even stil om te luisteren. Toen ik geen antwoord kreeg, besloot ik om m'n keel 'n beetje te sparen en 't na 'n poosje rusten nóg es te probeeren. Ik draaide m'n hoofd om en direkt vergat 'k te piekeren over van 't plateautje vallen, want zoo waarachtig, daar stak die ratelslang z'n leelijke kop weer uit de spleet. Ik gooide 'n handvol plante' naar 'm toe en toen kroop ie weer naar binnen. Maar ik maakte me erg ongerust hoe 'k 'm van me af most houen as 't te donker werd om 'm te zien. Hij zou kalmpjes kommen anglijen, in de gedachte misschien dat ik weg was, en woest zijn as ie vond dat dat niet zoo was, want, zie je, hij kon niet weten dat ik niet net zoo makkelijk

tegen de rots weer kon opklimmen as d'r af. En terwijl ik daar over stond te denken tot 't zweet me op m'n voorhoofd stond, draai ik me weer om, en daar keek die beresnuit weer om de rots heen, niet meer dan 'n voet van me vandaan. ☼ Je kunt begrijpen dat m'n zenuwen glad in de war raakten, as ik je vertel, manne', dat ik weer net zoo erg schrok as toen ik 't voor de eerste keer zag. Met een gil sloeg ik 't 'r met m'n laars naar; maar vóór ik 'm raken kon, was ie verdwenen, net as 'n schaduw, en de laars vloog uit m'n hand en ging over de rand heen en ik d'r bijna achterna. Ik kon me nog net vastgrijpen en zoo bleef ik op m'n beenen staan beven, misschien 'n minuut lang. Even daarna hoorde ik hard krabben an de andere kant van de rots, asof de schooier bezig was 'n nieuwe streek tegen me uit te spelen. Toen verscheen 't gezicht weer, en misschien, al kon 't ook m'n opgewonden verbeelding zijn geweest, was ie 'n twee, drie duim dichterbij dit keer. Ik sloeg t'r met m'n vuist naar, omdat ik geen laars bij de hand had. Maar, goeie heer, 'n beer kan de snelste bokser ontwijken, en z'n kop was t'r eenvoudig niet meer, vóór 'k 'm kon raken. Vijf seconden daarna was ie 'r weer en staarde me aan. Ik gunde 'm de lol niet van te probeeren 'm weer 'n oplawaaiert te geven, en dus hield ik me heel stil, en dee' asof 'k niks zag; en 'n paar minuten daarna verdween ie weer. Maar 'n paar minuten dáár weer na, was ie alweer terug. En zoo ging dat maar door tot ik t'r effetief zenuwachtig van werd, en ik wou dat ie maar bleef of voor goed verdween, want dan wist 'k waar 'k an toe was. Eindelijk, nadat ik me zoo klein gemaakt had as 'k maar kon, nam ik me voor niet links en niet rechts te kijken, gezicht of geen gezicht, maar alleen uit te kijken naar de ratelslang, en te schreeuwen om m'n manne'. Te rekenen naar de zon — die die' dag mach-

tig langzaam opschoot — hield 'k dat spelletje zoo meer dan 'n uur vol, en toen, toen de ratelslang al evenmin kwam as de jonges, kreeg 'k t'r glad genoeg van, en keek ik es om of de beer d'r ook was. Nou, deze keer was ie d'r nou es niet. Maar inplaats van z'n

tronie was 't 'r nou 'n groote bruine klauw, die om de rots heenreikte en heel kalmpjes 'n voet of zoo van m'n oor klauwde. Verder kon ie niet kommen, en dus probeerde ik maar niet an 'm te denken. 'n Paar minuten later verdween die poot, en toen kwam de snuit weer te voorschijn. 'k Kon niet zegge dat 't me erg anstond. Dan had 'k nog maar liever de klauw. Maar an de andere kant werd 't 'n beetje minder eentonige beweging. ☼ Ik denk dat de beer zich herinnerde dat ie nog 'n zakie in de vallei op te knappen had, zoowat om deze' tijd, want 't gezicht verdween weer, en nou kwam 't niet weer terug. Toen ik 't in 'n half uur niet meer gezien had, begon ik te denken dat ie nou misschien voor goed verdwenen was; maar ik wist hoe slim beren kunnen wezen, en dat ie, as 't 'n beetje wou, zoo geduldig as 'n kat an de 'andere' kant van de rots op me zat te wachten zoodat ie me d'r een kon geven die m'n heele gezicht in eens schoon weg zou vegen. Ik probeerde maar niet om te kijken, maar telkens brulde ik d'r es op los; en ineens antwoordde d'r 'n stem recht boven m'n hoofd. Ik zeg je dat 't fijn was dat te hooren, al had de vent dan ook niet veel stem. 't Was Steevens, mijn pakker, die op me neerkeek. „Hello, wat voor den duivel doe jij daar, Job?” vroeg ie. „Ik sta te wachten tot je met 'n touw komt, om me hier uit te hijschen!” zeg ik. „Maar kijk maar goed uit naar de beer!” „D'r is heelemaal geen beer”, zegt ie. „Kijk dan maar es an de andere' kant”, zeg ik weer. ☼ Hij verdween, maar kwam direct terug. „D'r is geen beer”, zegt ie weer, want de vent had niks geen oorspronkelijkheid in z'n body. „Nou, hij is d'r anders de heele middag geweest”, zeg ik. „Dan zal die zeker gehoord hebben, dat jij dieretemper was, en is 'tie geschrokken!” zegt Steevens. Maar ik kon op dat oogenblik heelemaal geen lolletjes hebben.

(wordt vervolgd).